

ἤδη ἀπό τινων ἐτῶν μέλος τοῦ κοινοβουλίου, ἀλλ' ὀμιλεῖ σπανίως, καὶ μόνον ὁσάκις πρόκειται περὶ θρησκείας καὶ φιλανθρωπίας, — ἀντικειμένον εἰς ἃ ἔχει εἰδικότητα.

Ὁ ἰατρὸς Ἀντώνιος ὑποφέρει πάντοτε, εὐχεται καὶ ἐλπίζει ὑπὲρ τῆς χώρας του.

ΑΙ ΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑΙ ΕΝ ΜΑΔΡΙΤΗΙ

Ἡ ἔναρξις τῶν ταυρομαχιῶν ἐν Μαδρίτῃ εἶνε γεγονός πολλῶ σπουδαιότερον ἢ ἀλλαγὴ ὑπουργείου. Πρὸ μηνὸς ἤδη ἡ εἰδησις διαδίδεται καθ' ἑλλην τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ Κἀδιξ μέχρι Βαρκελώνης, καὶ ἀπὸ Βιθόλα μέχρις Ἀλμερίας. Εἰς τὰ μέγαρα τῶν πλουσίων, καθὼς καὶ εἰς τὰς καλύβας τῶν πτωχῶν οὐδεὶς ἄλλος γίνεται λόγος εἰμὴ περὶ ταύρων καὶ ταυρομάχων. Μεταξὺ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς πρωτεύουσας συνιστῶνται ἕκτακτοι ἀμαξοστοιχίαι. Ὁ μὴ ἔχων ἄφθονα χρήματα κάμνει οἰκονομίας, ὅπως κατὰ τὴν ἐπίσημον ἡμέραν προμηθευθῆ καλὴν τινα θέσιν ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ. Οἱ μὲν γονεῖς ὑπόσχονται εἰς τὰ ἐπιμελῆ τέκνα τῶν, οἱ ἔρασταί εἰς τὰς ὠραίας φίλας τῶν νὰ τὰς ὀδηγήσωσιν ἐκεῖ. Αἱ ἐφημερίδες προλέγουσι πλήρη τὴν ἐπιτυχίαν οἱ ἀγωνισθησόμενοι ταυρομάχοι, οὓς βλέπει τις ἐν Μαδρίτῃ, δακτυλοδεικτοῦνται, φῆμι δὲ διατρέχουσιν ὅτι οἱ ταῦροι ἐφθασαν ἤδη, καὶ ὅτι πολλοὶ εἶδον αὐτούς. Πάντες θέλουσι νὰ πορευθῶσιν ἵνα τοὺς ἴδωσιν. Οἱ ταῦροι οὗτοι εἶνε θαυμάσιοι καὶ ρωμαλέοι. Τὸ γαρρῆσιον τῶν εἰσιτηρίων ἀναπετάνουν τὰς θύρας του. Οἱ φιλοθέμονες συρρέουσιν ἀθρόοι, οἱ τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν ὑπηρεταί, οἱ μεστῆται, οἱ ἐντεταλμένοι φίλοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ, νὰ προμηθευθῶσι θέσεις. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἡ Διεύθυνσις εἰσέπραξε πεντήκοντα χιλιάδας φράγκα, τὴν δευτέραν τριάκοντα, καὶ ἐν μιᾷ ἐβδομαδίᾳ ἑκατὸν χιλιάδες φράγκα. Ἦλθεν ὁ Frascuelo, ὁ περίσημος ταυρομάχος (matador), ἦλθεν ὁ Cuco, ἦλθεν ὁ Calderon, ἦλθον ὄλοι! Ἀκόμη τρεῖς ἡμέραι ὑπολείπονται. Χιλιάδες ἀνθρώπων περὶ οὐδενὸς ἄλλου λαλοῦσιν. Ὑπάρχουσι κυρίαι δνερευόμεναι ἀποκλειστικῶς τὸ ἵπποδρόμιον, ὑπουργοὶ μὴ ἔχοντες πλέον τὸν νοῦν τῶν εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, ἀρχαῖοι θαμῶνες τῶν ἵπποδρομιῶν ὑπὸ πυρετώδους ἀνυπομονησίας κατεχόμενοι, ἐργάται πτωχοὶ μὴ καπνίζοντες πλέον τὸ προσφιλὲς σιγάρον τῶν ὅπως ἐξοικονομήσωσι χρήματα τινα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θεάματος. Τέλος φθάνει ἡ παραμονὴ. Τὸ Σάββατον τὸ πρῶτ, πρὸ τῆς αὐγῆς, ἀρχεται ἡ πόλις τῶν εἰσιτηρίων ἐν τινι ἰσογείῳ αἰθούσῃ κατὰ τὴν ὁδὸν Alcalá. Πλήθος ἄπειρον συνωθεῖται ἔξω τῶν θυρῶν, πρὶν ἢ αὐταὶ ἀνοιχθῶσιν. Πολλοὶ κραυγάζουσι, συγχρούμενοι καὶ ἀπωθούμενοι. Εἶκοσι ἀστυνομικοὶ κλητῆρες πτύουσιν αἶμα ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐπιβάλωσιν ὀλίγην ἡσυχίαν. Μέχρι τῆς νυκτὸς ἡ κίνησις εἶνε ἀπερίγραπτος. Ἡ πολυπύθητος ἡμέρα ἀνατέλλει. Τὸ

ὄγκμα ἄρχεται εἰς τὰς τρεῖς. Ἀπὸ μεσημβρίας τὸ πλήθος χύνεται ὡς θάλασσα πρὸς τὸ ἵπποδρόμιον, ὅπερ κείται κατὰ τὸ ἄκρον τοῦ προαστείου Σαλαμάγκας ἐκείθεν τοῦ Πράδου, ἔξω τῆς πύλης τῆς Alcalá. Ἀπασαί αἱ πρὸς τὸ μέρος τοῦτο ὁδοὶ πληροῦνται ὑπὸ ἀπειροῦ πλήθους λαοῦ, πέριξ δὲ τοῦ κτιρίου παρατηρεῖται πυκνοτάτη μυρμηκία ἀνθρώπων. Ἐξ ἑνὸς μὲν φαίνονται τάγματα στρατιωτῶν ἠγουμενῶν τῶν μουσικῶν αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑδατοπῶλαι καὶ πορτοκαλλοπῶλαι πληροῦσι τὸν ἀέρα μὲ τὰς φωνὰς τῶν. Οἱ τῶν εἰσιτηρίων μεταπράται τρέχουσι τῆδε κακεῖσε ὑπὸ μυρίων προσκαλούμενοι φωνῶν. Οὐαὶ τῷ μὴ ἐφοδιασθέντι εἰσέτι μὲ εἰσιτήριον! Ὅθ τὸ πληρῶση διπλασίως, τριπλασίως, τετραπλασίως, ἀλλ' ἀδιάφορον. Ἐπληρώθη εἰσιτήριον μέχρι πεντήκοντα, ὀγδοήκοντα φράγκων! Ἦδη οὐδὲν ὑπολείπεται πλέον ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ βασιλεὺς, λέγεται δὲ ὅτι ὅθ ἔλθῃ καὶ ἡ βασίλισσα. Αἱ ἄμαξαι τῶν διασημοτέρων ἀρχίζουσι νὰ φθάνωσιν. Ὁ δούξ Fernán Numez, ὁ δούξ τοῦ Abrantès, ὁ μαρκήσιος τοῦ Vega de Armijo, πλήθος ἐκ τῶν μεγιστάνων τῆς Ἰσπανίας, αἱ ἀριστοκρατικαὶ δέσποιναί, οἱ ὑπουργοί, οἱ στρατηγοί, οἱ πρέσβεις, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ὠραίων, πλούσιον, καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει. Διὰ πολλῶν θυρῶν εἰσέρχονται εἰς τὸ ἵπποδρόμιον, ἀλλὰ πρὶν ἢ εἰσέλθῃ τις ἐν αὐτῷ ἐκκωφάζεται.

Μετὰ τῶν ἄλλων εἰσῆλθον καὶ ἐγώ. Τὸ ἵπποδρόμιον ἔχει ἕκτασιν ἀπέραντον. Παρατηρούμενον ἔξωθεν οὐδὲν τὸ ἀξιοσημείωτον παρουσιάζει. Εἶνε κτίριον στρογγύλον, χαμηλόν, ἀνευ θυρίδων, ἔχον κίτρινον χρωματισμὸν, ἀλλ' εἰσεργόμενός τις ἐν αὐτῷ ὑπὸ μεγίστης καταλαμβάνεται ἐκπλήξεως. Εἶνε ἵπποδρόμιον δι' ἑνα λαὸν ὀλόκληρον. Δύναται νὰ περιλάβῃ δέκα χιλιάδας θεατῶν καὶ μίαν ἴλην ἵππικῶν νὰ κινήται ἐν αὐτῷ ἀνέτως. Τὸ στάδιον εἶνε κυκλωτέρησ καὶ εὐρυχωρότατον, δέκα δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἵπποδρομιῶν δύναται νὰ περιληφθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ. Περιστοιχεῖται ὑπὸ ζυλίνου διαφράγματος, οὐτινος τὸ ὕψος φθάνει σχεδὸν μέχρι τοῦ λαίμου, ἔσθθεν δὲ ἔχει μικρὰν βαθμίδα ὀλίγον ὑψομένην ἐκ τοῦ ἐδάφους, ἐφ' ἧς οἱ ταυρομάχοι στηρίζουσι τὸν πόδα ὅπως πηδήσωσιν ὑπεράνω τοῦ διαφράγματος, ὅταν διώκωνται ὑπὸ τοῦ ταύρου. Ὁπισθεν τοῦ διαφράγματος τούτου ὑπάρχει ἕτερον ὑψηλότερον, καθόσον ὁ ταῦρος ὑπερπηδᾷ πολλάκις τὸ πρῶτον. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο καὶ κύκλω τοῦ σταδίου ὑπάρχει κενόν τι διάστημα, ἔχον πλάτος ὀλίγον περισσότερον τοῦ μέτρου, ἐνθα περιφέρονται οἱ ταυρομάχοι πρὸ τῆς πάλης καὶ ἴστανται κατ' αὐτήν, οἱ τοῦ ἵπποδρομίου ὑπηρεταί καὶ οἱ ζυλουργοί, ὄντες ἔτοιμοι πρὸς ἐπιδιώρθωσιν πάσης ζημίας ἢν ἦθελεν ἐπιφέρει ὁ ταῦρος, οἱ φύλακες, οἱ πωληταὶ πορτοκαλλίων, οἱ ἀπολαύοντες τῆς εὐνοίας τοῦ διευθυντοῦ, οἱ πλούσιοι, οἱ ἐπιτρέ-

πεται παράβασίς τις τοῦ κανονισμοῦ. Ἐκεῖθεν τοῦ δευτέρου τούτου διαφράγματος ὑφῴνται λίθινοι βαθμίδες, πέραν δὲ τῶν βαθμίδων τὰ θεωρεῖα, καὶ ὑπὸ ταῦτα ὑπάρχει στοὰ ὑπὸ τριῶν σειρῶν ἐδράνων κατεχομένη. Τὰ θεωρεῖα δύνανται νὰ περιλάβωσιν ἑκαστὸν ἀπὸ δύο μέχρι τριῶν οἰκογενειῶν. Τὸ τοῦ βασιλέως εἶνε μεγάλη αἴθουσα, πλῆσιον δὲ αὐτοῦ κείται τὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐξ οὗ ὁ δῆμαρχος ἢ ὁ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ προεδρεύει τοῦ θεάτρου. Ὑπάρχει θεώρεϊον τῶν ὑπουργῶν, τοῦ δικατητοῦ, τῶν πρέσβειν. Πᾶσα εὐγενῆς οἰκογένεια ἔχει τὸ ἰδικὸν της. Οἱ κομφεούμενοι νεανῖαι, οἱ «bontonistes», ὡς τοὺς ὀνομάζει ὁ Giusti, ἔχουσι ὡσαύτως ἴδιον θεώρεϊον ἀπὸ κοινοῦ. Ἐφ' ἐξῆς δὲ ἔρχονται τὰ ἐνοικιαζόμενα θεώρεϊα, ἅπερ στοιχίζουσι μυθώδη ποσά. Ὅλαι αἱ θέσεις τῶν βαθμίδων εἰσὶν ἡριθμημέναι. Ἐκαστος ἔχει τὸ εἰσιτήριόν του, ἢ δὲ εἴσοδος ἐνεργεῖται ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀταξίας. Τὸ ἵπποδρόμιον διακρίεται εἰς δύο μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐν ὑπαίθρῳ τυγχάνει ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ ἕτερον μένει ὑπὸ σκιάν. Ἐν αὐτῷ αἱ τιμαὶ εἰσὶ μεγάλοιτεραι, εἰς δὲ τὸ ἄλλο μεταβαίνει ὁ ὄχλος. Τὸ στάδιον ἔχει τέσσαρας θύρας ἀπεχούσας ἐξ ἴσου σχεδόν, ἧτοι τὴν δι' ἧς εἰσέρχονται οἱ ταῦροι, τὴν τῶν ταυρομάχων, τὴν τῶν ἵππων καὶ τὴν τῶν κηρύκων τοῦ θεάτρου, ἧτις εἶνε ὑπὸ τὸ βασιλικὸν θεώρεϊον. Ὑπεράνω τῆς θύρας τῶν ταύρων ὑπάρχει εἶδος ἐξώστου ὀνομαζομένου «toril». Εὐτυχῆς ὁ δυνάμενος νὰ εὔρῃ ἐπ' αὐτοῦ θέσιν! Ἐν τῷ ἐξώστῳ τούτῳ ἐπὶ ἐλαφροῦ ὑψώματος ἴστανται οἱ μουσικοὶ, οἵτινες εἰς τὸ πρῶτον διδόμενον σύνθημα ἐκ τοῦ δημοτικοῦ θεώρεϊου σκαλπίζουσι καὶ τυμπανίζουσι ἵνα ἀναγγείλωσι τὴν ἐξοδὸν τοῦ ταύρου. Ἀπέναντι δὲ τοῦ ἐξώστου πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ σταδίου, ἐπὶ τῶν βαθμίδων, εἶνε τοποθετημένη ἡ ὀρχήστρα. Αἱ βαθμίδες εἰσὶ διηρημέναι εἰς τιμήματα, ὧν ἑκαστὸν ἔχει τὴν θύραν τῆς εἰσόδου του. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ θεάματος ὁ λαὸς δύναται νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῷ σταδίῳ καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ ὅλας τὰς γωνίας τοῦ κτηρίου. Ὅθεν σπεύδουσιν οἱ πάντες νὰ ἴδωσι τοὺς ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἐγκεκλεισμένους ἵππους, τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα ζῶα, ἅτινα εἰσὶ προσωρισμένα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νὰ ἀποθάνωσιν, ἐπισκέπτωνται τοὺς σκοτεινοὺς σταύλους, ἐντὸς τῶν ὁποίων εἰσὶ καθειργμένοι οἱ ταῦροι, οὓς μεταφέρουσιν ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον, μέχρις οὗ φθάσωσιν εἰς τὴν σκοτεινὴν δίοδον, ἐξ ἧς τοὺς ρίπτουσιν ἐντὸς τοῦ σταδίου. Πρὸς τούτοις ἐπισκέπτωνται τὸ νοσοκομεῖον. ἐνῶ θέλουσι μετενεχθῆ ὅσοι τῶν ταυρομάχων ἤθελον τραυματισθῆ. Ἄλλοτε μετέβαινον πάντες πρὸς ἐπίσκεψιν παρεκκλησίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐτελεῖτο λειτουργία διαρκούσης τῆς πάλης, καὶ ἔνθα οἱ ταυρομάχοι προσήρχοντο ἵνα προσεχηθῶσι πρὶν ἢ ἀφηγήσασθαι τὸ ὑπίριον. Τρέχουσι πλῆσιον τῆς μεγάλης εἰσόδου, ὅπου εἰ-

σὶν ἐκτεθειμένοι αἱ λογογράφοι σημαῖαι (banderelle) αἱ μέλλουσι νὰ ἐμπηθῶσιν ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν ταύρων, καὶ ἔνθα ὑπάρχουσι πολλοὶ ἀρχαῖοι ταυρομάχοι, ὁ μὲν ἀνάπηρος, ὁ δὲ χωλός, ὁ δὲ ἄχειρ, πολλοὶ δὲ νεαροὶ μῆπω γενόμενοι δεκτοὶ εἰς τὰς τιμὰς τοῦ ἵπποδρομίου τῆς Μαδρίτης. Ἐντὸς τούτου ἀγοράζουσιν ἀντίτυπα τοῦ Δελτίου τῶν ταύρων, ἅτινα ὑπόσχονται θαύματα ὡς πρὸς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, παρὰ δὲ τῶν φυλάκων λαμβάνουσι τὸ πρόγραμμα τοῦ θεάτρου καὶ μικρὸν φύλλον ἐντυπον διηρημένον εἰς στήλας, ἐν αἷς σημειοῦσι τὰ διὰ τῶν λογγῶν καὶ ξιφῶν κτυπήματα, τὰς πτώσεις, τὰ τραύματα. Περιφέρονται ἐντὸς τῶν ἀτελευτήτων διαδρόμων καὶ ἀτελευτήτων κλιμάκων ἐν μέσῳ πλήθους κινουμένου ἀπαύτως, ἀναβαίνοντος καὶ καταβαίνοντος μετὰ κραυγῶν καὶ θορύβου τοιούτου, ὥστε δλόκληρον τὸ κτήριον τρέμει, καὶ ἀκολούθως ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν θέσιν των.

Τὸ ἵπποδρόμιον εἶνε πλήρες, παρουσιάζει δὲ θέαμα, οὐτινος εἶνε ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ ὁ ἀναγνώστης ἰδέαν, ἐὰν δὲν ἴδῃ αὐτό. Εἶνε ὠκεανὸς κεφαλῶν, πύλων, ριπιδίων, χειρῶν κινουμένων ἐν τῷ ἀέρι. Πρὸς μὲν τὴν σκιάδα, ἔνθα ὑπάρχει ὁ ἐκλεκτὸς κόσμος, οἱ μεγάλοι, τὰ πάντα φαίνονται μελανὰ, ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον, ὅπου εἰσὶ τοποθετημένοι οἱ τοῦ ὄχλου, βλέπει τις μυρία ζωρὰ χρώματα φορεμάτων, ὀμβρελλῶν, χαρτίνων ριπιδίων, ἀποτελούντων ὡσεὶ ἀπέραντον κόσμον μετημφισμένων. Οὕτε δι' ἐν παιδίον ὑπάρχει πλέον θέσις. Τὸ πλῆθος εἶνε πυκνὸν ὡσεὶ φάλαγγς στρατοῦ, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξέλθῃ, οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ ἐκτείνῃ εὐκόλως τὰς χεῖρας. Δὲν ἀκούει τις ὄχλοσὸν ἐκ τῶν συνήθων ἢ θόρυβον ὅμοιον τῷ τῶν θεάτρων· ἐνταῦθα τὸ πᾶν συνταράσσεται σμερδαλέον κατὰ τρόπον ὅλως ἰδιοφυῆ. Οἱ μὲν ἄνδρες φωνάζουσι καλοῦντες ἢ χαιρετῶντες ἀλλήλους μετὰ φρενητιῶδους θυμηθίας, τὰ δὲ παιδιὰ καὶ αἱ γυναῖκες κραυγάζουσιν. Οἱ σοβαρώτεροι τῶν ἀνδρῶν μαινόμενοι ὡς νῆπια, νεανῖαι δὲ ἀνάεῦκοσι καὶ τριάκοντα καθ' ὀμίλους ἄδοντες ἐν θυμῷ καὶ κτυπῶντες τὰς ῥάβδους αὐτῶν ἐπὶ τῶν βαθμίδων ἀναγγέλλουσι τὴν ὥραν εἰς τὸν δημοτικὸν ἀντιπρόσωπον. Εἰς τὰς ἐκκορωτικὰς τοῦ ὄχλου φωνὰς μιγνύονται οἱ βαρεῖς καὶ ὑπόκαφοι ὠρυμοὶ ἑκατοστύος ὄλης πωλητῶν, ριπτόντων πορτοκάλλια πανταχόθεν. Ἡ μουσικὴ παινίζει, οἱ ταῦροι μυκῶνται, τὸ πλῆθος ἐξῶθεν θορυβεῖ. Ἀπέναντι τοιούτου θεάματος καταλαμβάνεται τις ὑπὸ φοβερᾶς σκοτοδίνης, καὶ πρὶν ἀρχίσῃ ἡ πάλη, αἰσθάνεται ἤδη ἐαυτὸν ἀπηυδνηκότα μεθύοντα, σχεδὸν ἀπολέσαντα τὴν κεφαλὴν.

Αἶφνης ἀκούεται κραυγὴ! El Rey, ὁ βασιλεὺς! Ἦλθεν ἐντὸς ἀμάξης συρμένης ὑπὸ τέσσαρων λευκῶν ἵππων, ὀδηγομένων ὑπὸ ὑπηρετῶν φερόντων τὴν γραφικωτάτην ἀνδαλουσίαν σολήν. Αἱ κλειούσκι τὸ βασιλικὸν θεώρεϊον ὑαλοθυρίδες ἀνοίγονται

ἀμέσως. Ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται μετὰ πυκνῆς συνοδίας ὑπουργῶν, στρατηγῶν καὶ θεραπόντων. Ἄλλ' ἡ βασίλισσα δὲν εἶνε μετ' αὐτοῦ. Τοῦτο προεβλέπετο, διότι πάντες ἤξεύρουσιν ὅτι αἰσθάνεται φοβίαν πρὸς τοιοῦτον θέαμα. Ὁ βασιλεὺς ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ λείψῃ. Ἔρχεται πάντοτε λέγουσι μάλιστα ὅτι αὐτὸς εἶνε μανιώδης. Τέλος ἡ ὄρα ἐσήμανε, τὸ θέαμα ἀρχεται, ἐγὼ δὲ θὰ ἐνθυμοῦμαι ἐφ' ὅρου ζωῆς τὸ ῥίγος, ὅπερ ἠσθάνθην εἰς τὰς φλέδας μου κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

Ἡ σάλπιγξ ἤχη. Τέσσαρες φύλακες τοῦ ἵπποδρομίου ἐφιπποῖ φέροντες πῖλον πτερωτῶν, κατὰ μίμησιν Ἑρικού τοῦ Δ' μέλανα μανδύαν, πέδιλα καὶ ξίφος εἰσέρχονται διὰ τῆς ὑπὸ τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον θύρας καὶ περιέρχονται καλπάζοντες τὸ στάδιον. Τὸ πλῆθος ἀποσύρεται, ἕκαστος μεταβαίνει εἰς τὴν θέσιν του. Ἡ κονίστρα μένει ἐλευθέρη. Οἱ τέσσαρες ἵπποις παρατάσσονται ἀνά δύο πρὸ τῆς θύρας τῆς ἀπέναντι τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου, ἧτις μένει εἰσέτι κεκλεισμένη. Ἐπ' αὐτῆς ἔχουσιν ἤδη τὸ βλέμμα προσηλωμένον οἱ δέκα χιλιάδες τῶν θεατῶν. Ἐκ τῆς θύρας ταύτης μέλλει νὰ ἐξέλθῃ ἡ «cuadrilla», ἧτοι ἅπαντες οἱ ταυρομάχοι ἐν μεγάλῃ στολῇ, ὅπως παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὸν λαόν. Ἡ μουσικὴ παινίζει, ἡ θύρα ἀνοίγεται, βροντώδεις δὲ ἐκρήγγονται ἐπευφημῖαι. Οἱ ταυρομάχοι προχωροῦσιν. Προπορεύονται οἱ τρεῖς ξιφοφόροι (espadas), ὁ Frascuello, Lagartijo, Cayetano, οἱ περιφημότεροι πάντων ἐνδεδυμένοι τὴν στολὴν τοῦ Φιγαρώ ἐν τῷ «Κουρεῖ τῆς «Σεβίλλης» ἐκ μετὰξῆς καὶ βελοῦδου διαφόρων χρωμάτων, κεκαλυμμένοι διὰ κεντημάτων, θυσάνων, κροσσῶν, ταινιῶν, χρυτῶν καὶ ἀργυρῶν κοσμημάτων κατεργασμένων ἐπὶ ὄλου σχεδὸν τοῦ ἐνδύματος αὐτῶν, περιτετυλιγμένοι ἐντὸς εὐρυχώρων ἐπενδυτῶν ἐρυθρῶν καὶ κιτρινῶν, φέροντες λευκὰς περιωνυμῖδας καὶ ζώνην μεταξίνην.

Μετὰ τούτους ἔρχονται οἱ σημαιοφόροι (βανδεριλῆροι) καὶ οἱ capeadores καθ' ὁμίλους, χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ ὡσαύτως κεκοσμημένοι. Εἶτα οἱ λογχοφόροι (picadores) ἐφιπποῖ ἀνά δύο, κρατοῦντες ἐν τῇ χειρὶ μέγα ἔγχος καὶ φέροντες φαῖον πῖλον χαμηλὸν καὶ πλατύτατον, μικρὸν διακέντητον ἐπενδύτην, καὶ πανταλόνιον ἐκ στικτοῦ δέρματος βοδῆς ἔχοντος ἐσῶθεν σιληρὰς ταινίας. Τελευταῖοι δὲ ἔπονται οἱ «chulos», ἧτοι οἱ ὑπηρεταί, ἐν στολῇ εορτασίμῳ. Ἄπαντες δὲ ὁμοῦ περιέρχονται μεγαλοπρεπῶς τὸ στάδιον διευθυνόμενοι πρὸς τὸ βασιλικὸν θεωρεῖον. Ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις γραφικωτέραν σκηνήν. Ἐν αὐτῇ εὐρίσκει ἅπαντα τὰ χρώματα ὠραίου κήπου, ὅλην τὴν λαμπρῆν βασιλικῆς συνοδίας, ὅλην τὴν εὐθυμίαν ὁμίλου προσωπιδωφῶρων, τὴν μεγαλοπρέπειαν λόγου πολεμιστῶν. Ἡμικλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς οὐδὲν ἄλλο βλέπει τις εἰμὴ νέφος ἀπαστράπτον ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Οἱ ἄνδρες εἶνε ὠραϊότατοι. Οἱ μὲν λογχοφόροι μεγαλόσωμοι καὶ μυώδεις, δίκην ἀθλητῶν, οἱ δὲ λοιποὶ λεπτοφυσεῖς, εὐζῶνοι, ἔχοντες παράστημα ἀγάλατος, πρόσωπον μελαγχροινὸν καὶ μεγάλους ὑπερηφάνους ὀφθαλμοὺς. Ἐν γένει δὲ νομίζει ὅτι εἶνε ἀρχαῖοι μονομάχοι περιβεβλημένοι τὴν πολυτέλειαν Ἀσιανῶν ἡγεμόνων.

Ἡ cuadrilla σταματᾷ πρὸ τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου καὶ χαιρετᾷ. Ὁ δῆμαρχος κείει ὅτι δύνανται νὰ ἀρχίσωσιν. Ἡ κλείς τοῦ toril, ἔνθα εἰσὶ κεκλεισμένοι οἱ ταῦροι, πίπτει ἐκ τοῦ θεωρείου εἰς τὸ στάδιον. Σκοπὸς τις τοῦ ἵπποδρομίου λαμβάνει καὶ ἐγχειρίζει αὐτὴν εἰς τὸν φύλακα, ὅστις σπεύδει νὰ τοποθετηθῇ ἐγγὺς τῆς θύρας, ἣν εἶνε ἔτοιμος νὰ ἀνοίξῃ. Ὁ ὄμιλος τῶν ταυρομάχων διασκορπίζεται, οἱ ξιφοφόροι ὑπερηφάνοι τὸ διάφραγμα, οἱ capeadores διασπείρονται ἐντὸς τῆς κονίστρας κινῶντες τὰ ἐρυθρὰ καὶ κίτρινα αὐτῶν ὑφάσματα, μέρος δὲ τῶν λογχοφῶρων ἀποσύρεται ἀνεμῆνον τὴν σειρὰν του, οἱ δὲ λοιποὶ κεντῶσι τοὺς ἵππους τῶν καὶ τοποθετοῦνται ἀριστερᾷ τοῦ toril εἰς ἀπόστασιν 20 βημάτων ἀπ' ἀλλήλων, τὰ μὲν νῶτα αὐτῶν ἔχοντες ἐσραμμένα πρὸς τὸ διάφραγμα, τὴν δὲ λόγχην προτεταμένην. Ἡ στιγμὴ αὕτη εἶνε στιγμὴ ἀνεκφράστου ταρχῆς καὶ ἀνυπομονησίας. Τὰ βλέμματα πάντων συγκεντροῦνται ἐπὶ τῆς θύρας, ἐξ ἧς μέλλει νὰ ἐξέλθῃ ὁ ταῦρος. Ὀλων αἱ καρδίαι πάλλουσι, βαθεῖα ἐπικρατεῖ σιωπὴ καθ' ὅλον τὸ ἵπποδρόμιον. Οὐδὲν ἄλλο ἀκούεται ἢ οἱ μυκηθμοὶ τοῦ ταύρου, ὅστις ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς εὐρείας αὐτοῦ φυλακῆς προχωρεῖ ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν, καὶ φαίνεται ζητῶν αἷμα! Οἱ ἵπποι φρουάττουσιν, οἱ λογχοφόροι γίνονται πελιδνοί. Μίαν ἀκούη στιγμὴν! Ἦχος σάλπιγγος ἀκούεται, καὶ ἰδοὺ ἡ θύρα ἀνοίγεται, πελώριος δὲ ταῦρος ρίπτεται ἐντὸς τῆς κονίστρας. Φοβερὰ κραυγὴ ἐξελθοῦσα ἐκ δέκα χιλιάδων σπητῶν τὸν χαιρετᾷ ἢ θανάσιμος πάλιν ἀρχεται. Ἄ! ὅσον καὶ ἂν προσπαθῇ τις νὰ μὲνῃ κύριος ἑαυτοῦ, τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὠχρίξ ὡς πτώμα!

Συγκεχυμένως μόνον ἐνθυμοῦμαι τί κατὰ τὰς πρώτας στιγμάς συνέβη. Ἄγνοῦ πού εἶχον τὴν κεφαλὴν. Ὁ ταῦρος ἐροίφθη κατὰ τοῦ πρώτου λογχοφόρου, εἶτα ὀπισθοδρόμησεν, ἐπανελάβε τὴν προσβολὴν καὶ ἐπέπεσε κατὰ τοῦ δευτέρου. Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐὰν συνήφθη πάλιν, ἀλλὰ μετὰ δευτερόλεπτον ὤριστος κατὰ τοῦ τρίτου. Ἀκολούθως ἔδραμεν εἰς τὸ μέσον τῆς κονίστρας, ἔστη καὶ παρετήρει ἀγρίως. Παρετήρησα καὶ ἐγὼ . . . καὶ ἐκάλυψα τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Ἐπίθρον αἵματος ἐκάλυπτεν ὅλον τὸ μέρος τοῦ σταδίου ὅπερ διήνυσεν. Ὁ πρῶτος ἵππος ἔκειτο χαμαί, ἔχων τὴν κοιλίαν ἠνεωγμένην καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἐσχορπισμένα, ὁ δεῦτερος, ἔχων τὸ στήθος διεσχισμένον ὑπὸ εὐρείας πληγῆς, ἐξ ἧς τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδόν, ἔβαινε τῆδε κἀκείσε κλονίζομενος, ὁ τρίτος ριφθεὶς κατὰ γῆς προσεπάθει

νά ανορθωθῆ. Οἱ ὑπηρεταὶ τρέχοντες ἐν σπουδῇ ἀνήγειρον τοὺς λογχοφόρους, ἀφήρουν τὸ ἐπίπριον καὶ τὰς ἡνίας τοῦ φονευθέντος ἵππου, καὶ προσεπάθουν νά ἀνορθώσωσι τὸν πληγωθέντα. Καταχθόνιοι ὠρυγμοὶ ἠντήχουν πανταχόθεν. Ταιούτη ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀγώνος. Πρῶτοι οἱ λογχοφόροι δέχονται τὴν προσβολὴν τοῦ ταύρου. Τὸν προσμένουσι στερεῶ τῷ ποδὶ καὶ ἐμβυθίζουσι τὴν λόγχην αὐτῶν μεταξύ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου, καθ' ἣν στιγμὴν χαμηλοῦται ὅπως προσβάλλῃ τὸν ἵππον. Παρατηρητέον ὅτι ἡ λόγχη ἔχει βραχεῖαν αἰχμὴν μὴ δυναμένην νά ἐπενέγκῃ βαθεῖαν πληγὴν, οἱ δὲ λογχοφόροι ὀφείλουσι διὰ τῆς ρώμης τῶν βραχιόνων τῶν νά κρατῶσι μακρὰν τὸν ταῦρον καὶ νά σώσωσι τὸν ἵππον τῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται βλέμμα ἀσφαλέστατον, βραχίον σιδηροῦς καὶ καρδία ἀτρόμητος· οὐδ' ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε, οὔτε κἀν συχνάκις. Ὁ ταῦρος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐμβυθίζει τὰ κέρατά του εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου, καὶ ὁ λογχοφόρος πίπτει χαμαί. Τότε οἱ capeadores τρέχουσι, ἐν ᾧ δὲ χρόνῳ ὁ ταῦρος ἐξάγει τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐκ τῶν σπλάγγων τοῦ θύματός του, οὔτοι ἐπιτείουσι πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὰ ἐκ κοκκίνου ὑφάσματος φόβητρα αὐτῶν, τὸν προκαλοῦσιν εἰς τὸ νά τοὺς καταδιώξῃ, καὶ οὕτω ἀφίνουσιν ἐν ἀσφαλείᾳ τὸν πεσόντα λογχοφόρον, ὃν οἱ ὑπηρεταὶ σπεύδουσι νά βοηθήσωσιν ὅπως ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἐὰν δύναται ἀκόμη νά κρατηθῆ εἰς τοὺς πόδας του, ἢ ὅπως τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἐὰν ἔθραυσε τὴν κεφαλὴν του.

Ὁ ταῦρος, κρατηθεὶς ἐν μέσῳ τῆς κονίστρας μετὰ τῶν αἵμοσταγῶν κεράτων του, ἀσθμαίνων ἔβλεπεν ἀγρίως περὶ αὐτὸν, ὡς εἰ ἤθελε νά εἴπῃ: Σὰς ἀρκεῖ τοῦτο; Σιῆνος δὲ capeadores ἔδραμε πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν περιστοιχίσεν. Ἡρξάντο δὲ οὔτοι νά προκαλῶσι καὶ βρασιάνωσιν αὐτὸν ἀναγκάζοντες νά τρέξῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κινουντες τὰς λαοῖδας αὐτῶν πρὸ τῶν ὀμμάτων του καὶ ἄνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐλκύνοντες καὶ φεύγοντες αὐτὸν διὰ ταχειῶν περιστροφῶν, ἐπανερχόμενοι ὅπως τὸν προκαλέσωσι καὶ πάλιν φύγωσιν. Ὁ ταῦρος καταδιώκει τὸν μὲν ἢ τὸν δὲ, ἀπωθεῖ αὐτὸν μέχρι τοῦ διαφράγματος καὶ ἐκεῖ κρατίζει τὰς σανίδας, κτυπᾷ διὰ τῶν ποδῶν του, πηδᾷ, μυκᾷται, ἐμπήγει αὐτὴν τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν νεκρῶν ἵππων, ἀγωνίζεται ὅπως ὑπερπηδήσῃ τὸ διαχώρισμα καὶ τρέχει ἐξ ὄλων τῶν μερῶν ἐν τῷ σταδίῳ. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἕτεροι λογχοφόροι εἰσῆλθον ἵνα ἀντικαταστήσωσιν ἐκείνους, ὧν οἱ ἵπποι ἐφονεύθησαν· οὔτοι τοποθετοῦνται μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, ἐκατέρωθεν τοῦ toril, ἐφ' οὗ ἡ μουσικὴ, καὶ περιμένουσι τὴν κατ' αὐτῶν ἔφοδον τοῦ ταύρου. Οἱ capeadores προσελκίδουσι αὐτὸν ἐπιτηδείως πρὸς τὸ μέρος ταῦτο. Ὁ ταῦρος ἰδὼν τὸν πρῶτον ἵππον ἐφορμᾷ κατ' αὐτοῦ κύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ προσβάλλ-

λων τὰ φοβερὰ κέρατα. Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἡ προσβολὴ ἀποτυγχάνει. Ἡ λόγχη πλήττει αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τὸν ἀναχαιτίζει, τοῦτο καθιστᾷ αὐτὸν ἐκμανῆ, καὶ ὀρμᾷ ἐκ νέου μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεώς του, ἀλλὰ μάτην. Ὁ λογχοφόρος ἀντέστη γενναίως, ὁ ταῦρος ὀπισθοχώρησεν, ὁ ἵππος ἐσώθη· ῥαγδαῖα χειροκροτήματα χαιρετίζουσι τὸν σωτήρᾳ του. Ἀλλ' ὁ ἕτερος λογχοφόρος ὑπῆρξεν ἥττον εὐτυχής. Ὁ ταῦρος προσέβαλεν αὐτὸν μὴ δυνήθεντα νά τῷ ἐμπήξῃ τὴν λόγχην του. Τὸ φοβερὸν κέρας τοῦ ταύρου εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ἵππου μὲ τὴν ὀρμὴν ξίφους, ἐκινήθη ὡς δρέπανον ἐν αὐτῇ καὶ ἀπεσύρθη. Πάραυτα τὰ σπλάγγνα τοῦ ἀτυχοῦς ζώου κατέπεσαν καὶ ἔλειναν κρεμάμενα ὡς σάκκος διήκων μέχρι σχεδὸν τῆς γῆς. Ὁ λογχοφόρος ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ ἵππου, τότε δὲ παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν θέαμα ἀποτροπῆαιον. Ὁ λογχοφόρος, ἀντὶ τῆς καταβῆ, βλέπων ὅτι ἡ πληγὴ δὲν ἦτο θανατηφόρος, ἐκέντησεν τὸν ἵππον καὶ μετέβη νά τοποθετηθῆ εἰς ἕτερον μέρος, ὅπως περιμείνῃ νέαν ἔφοδον. Ὁ ἵππος περιῆλθε τὸ στάδιον, ἐνῶ τὰ κρεμάμενα ἐντόσθια αὐτοῦ ἔτυπτον τὰς κνήμας καὶ ἐνεπὸδιζον τὴν πορείαν του. Ὁ ταῦρος ἠκολούθησεν αὐτὸν ἐπὶ τινος στιγμᾶς, εἶτα ἐστάθη. Τὴν ὥραν ἐκείνην ἠκούσθη ἤχος σάλπιγγος, ὅστις ἦτο τὸ σύνθημα τῆς ὑποχωρήσεως τῶν λογχοφόρων. Ἀνοιχθείσης θύρας τινός, ἀπῆλθον τροχάδην ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον. Ἐμείναν δὲ δύο ἵπποι νεκροὶ, καὶ τῆδε κἀκεῖσε ἔλη καὶ ρύακες αἵματος, οὗς δύο ὑπηρεταὶ ἐκάλυπτον διὰ χύματις.

Μετὰ τοὺς λογχοφόρους ἔρχονται οἱ σημαιοφόροι. Διὰ τοὺς ξένους θεατὰς τὸ μέρος τοῦτο εἶνε τὸ ὠριαιότερον τοῦ θεάματος, διότι εἶνε τὸ ὀλιγώτερον σκληρόν. Αἱ σημαῖαι αὗται (handrillas) εἰσὶ μακρὰ βέλη ἔχοντα μῆκος τεσσαρῶν ποδῶν κοσμούμενα διὰ χρωματιστοῦ χάρτου, καὶ φέροντα μεταλλίνην αἰχμὴν, οὕτω πως θεσιμῆν, ὥστε εἰσαχθεῖσα ἄπαξ εἰς τὰς σάρκας δὲν δύναται πλέον νά ἀποσπασθῆ, οἱ δὲ τιναγμοὶ καὶ κινήσεις τοῦ ζώου συντελοῦσιν εἰς τὸ νά ἐμπηγνύεται ἔτι βαθύτερον. Ὁ σημαιοφόρος, λαμβάνων δύο τῶν βελῶν τούτων, ἀνὰ ἓν ἐν ἐκάστῃ χειρὶ, σπεύδει νά τοποθετηθῆ ὀρθίως εἰς ἀπόστασιν δεκαπέντε βημάτων ἐνώπιον τοῦ ταύρου, ὃν προκαλεῖ ὑψὼν τὰς γείρας καὶ κραυγάζων. Ὁ ταῦρος ρίπτεται κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ σημαιοφόρος ἐτέρωθεν τρέχει πρὸς τὸν ταῦρον. Οὗτος χαμηλώνει τὴν κεφαλὴν, ὅπως τῷ ἐμπήξῃ εἰς τὴν κοιλίαν τὰ κέρατα, ἀλλ' ὁ σημαιοφόρος ἐμπήγει τὰς αἰχμηρὰς σημαίας ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ταύρου ἀνὰ μίαν ἐκατέρωθεν, καὶ προφυλάσσεται πηδῶν ζωηρῶς εἰς τὰ πλάγια. Ἐν ὀλίγον προσκλίνῃ, ἐὰν παραπατήσῃ, ἐὰν διστάσῃ ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον, τετέλεσται, διατρύπεται ὡς βάτραχος. Ὁ ταῦρος μυκᾷται, μαίνεται, πηδᾷ καὶ καταδιώκει τοὺς capeadores μετὰ φοικώδους μανίας.

Ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ πάντες πηδῶσι τὸ διάφραγμα, ἢ κονίστρα κενούται, τὸ δὲ θηρίον, ἔχον τὸ βύχλος αὐτοῦ ἀφρισμένον, τοὺς ὀφθαλμοὺς αἰμοσταγεῖς, τὸν τράχηλον αἰματοφύρτον, πλήττει τὴν γῆν, ῥίπτεται κατὰ τοῦ διαφράγματος, ζητεῖ ἐκδίκησιν, θέλει νὰ φρονέσῃ, νὰ καταστραφῆ ἀλλ' οὐδεὶς τολμᾷ νὰ ἀψηφίσῃ αὐτὸ, οἱ δὲ θεαταὶ πληροῦσι τὸν ἀέρα κραυγῶν φωνάζοντες: Ἐμπρός! Θάρρος! Ὁ ἄλλος σημαιοφόρος! Ὁ ἕτερος προχωρεῖ καὶ ἐμπήγει τὸ διπλοῦν βέλος του. Εἶτα ὁ τρίτος, ἔπειτα πάλιν ὁ πρῶτος. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῷ ἐνέπηξαν οὐκῶ. Τὸ δυστυχὲς ζῶον, ἅμα ἠσθάνθη ἐμπηγνύμενα τὰ δύο τελευταῖα, ἔβαλε παρατεταμένον μυκηθμὸν, ὀδοντηρὸν καὶ φρικώδη, καὶ ἐφορηῆσαν πρὸς καταδίωξιν ἐνὸς τῶν ἀντιπάλων του ἐκυνήγησεν αὐτὸν μέχρι τοῦ διαφράγματος, ὅπερ ἐπήδησε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ὄπισθεν κειμένου διαζώματος. Αἱ δέκα χιλιάδες θεαταὶ ἠγέρθησαν πάντες συνάμα κραυγάζοντες «τὸν ἐφόνευσεν», ἀλλ' ὁ σημαιοφόρος εἶχεν ἤδη διαφύγει. Ὁ ταῦρος διέδραμεν ἐμπρός καὶ ὀπίσω μεταξὺ τῶν δύο διαφραγμάτων ὑπὸ χάλαζαν βραδισμῶν καὶ κτυπημάτων, μέχρις οὗ ἔφθασεν εἰς ἀνοικτὴν τινα θύραν. Εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὴν κονίστραν, καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη αὐθις. Τότε ἅπαντες οἱ σημαιοφόροι καὶ οἱ capeadores ἐρρίφθησαν ἐκ νέου πῆριξ αὐτοῦ, εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν διαλαθὼν ὄπισθεν ἔσυρε τὴν οὐρὰν τοῦ ταύρου σφοδρότατα καὶ ἐγένετο ἄφαντος ὡς ἀστραπή· ἕτερος τρέχων ἐτύλιξε τὰ κέρατα τοῦ ταύρου ἐντὸς τοῦ κοκκίνου αὐτοῦ ὑφάσματος· τρίτος προσέβη εἰς τοσοῦτον θράσος, ὥστε ἤρπασε διὰ τῆς χειρὸς μικρὸν κόμβον ταινίας, ὃν εἶγον προσκολληθεῖ ἐπὶ τῆς χαιτίης του, τέταρτος δὲ, ὁ τολμηρότατος πάντων, ἐνέπηξε λόγχην χαμαὶ κατέμπερσθεν τοῦ τρέχοντος ταύρου, καὶ ἔπεσεν ὄπισθεν αὐτοῦ ῥίπτων τὴν λόγχην μεταξὺ τῶν κνημῶν τοῦ ἐκπεληγμένου ζώου. Ἐπραττον δὲ πάντα ταῦτα μετὰ ταχύτητος ταχυδακτυλοφυγοῦ καὶ χάριτος χορευτοῦ, ὥσει ἔπαιζον μὲ πρόβατον! Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο τὸ ἄπειρον πλῆθος ἐπλήρωσεν τὸ ἵπποδρομιον γελῶτων, ἐπευφημιῶν καὶ κραυγῶν χαρᾶς, θαυσιασμοῦ καὶ φρίκης.

Ἡ σάλπιγξ ἤχεε αὐθις. Τῶν σημαιοφόρων ἡ σειρὰ παρῆλθεν, ἔρχονται δὲ οἱ ξιφοφόροι. Ἡ στιγμή αὕτη εἶνε ἡ ἐπισημοτέρα, διότι τώρα ἄρχεται ἡ καταστροφή τοῦ δράματος. Τὸ πλῆθος σιωπᾷ, αἱ κυραὶ κλίνουσιν ἔξω τῶν θεωρείων των, ὁ βασιλεὺς ἐγείρεται. Ὁ περίφημος Frascuelo, κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ τὸ ξίφος καὶ τὴν muleta, ἥτις εἶνε τεμάχιον ἐρυθροῦ ὑφάσματος προσκεκολλημένον ἐπὶ μικρᾶς ῥάβδου, εἰσέρχεται εἰς τὴν κονίστραν, παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ βασιλικῆς θεωρείου, ἐκβάλλει τὸν πῖλόν του καὶ προσφέρει τῷ βασιλεῖ διὰ ποιητικῆς ἐκφράσεως τὸν ταῦρον, ὃν μέλλει νὰ φρονέσῃ. Εἶτα ῥίπτει τὸν πῖλόν του εἰς τὸν ἀέρα ὡς εἰ ἤθελε νὰ εἴπῃ: Θά νικῆ-

σω ἢ θά ἀποθάνω. Ἀκολουθοῦμενος δὲ ὑπὸ τῆς λαμπρᾶς συνοδείας τῶν capeadores προχωρεῖ σθεναρῶς πρὸς τὸν ταῦρον. Ἐνταῦθα ἐκτυλίσσεται ἀληθῆς πάλη σώματος πρὸς σῶμα, ἀξία ὀμηρικῆς ῥαψωδίας. Ἀφ' ἐνὸς βλέπει τις τὸ κτήνος μὲ τὰ φοβερὰ αὐτοῦ κέρατα, τὴν θαυμασίαν δύναμιν, τὴν δίψαν τοῦ αἵματος ἀξανακινῆν ὑπὸ τῆς ὀδύνης καὶ τυφλουμένην ὑπὸ τῆς ὀργῆς, παριστώσαν δὲ τι τὸ ἀπαίσιον, αἰμοχαρὲς καὶ φρικώδες. Ἀφ' ἐτέρου δὲ νεανίαν εἰκοσαετῆ ἐνδεδυμένον δίκην χορευτοῦ, περιπατοῦντα πεζῇ μόνον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ὑπερασπίσεως ἢ ἐλαφροῦ ξίφους. Ὅλον τὸ θέατρον ἔχει τὰ βλέμματα καρφωμένα ἐπ' αὐτοῦ. Ὁ βασιλεὺς παρασκευάζει αὐτῷ δῶρον! Ἡ μνηστὴ του εἶνε ἐκεῖ, ἐντὸς θεωρείου, καὶ τὸν παρατηρεῖ! Ὁ ταῦρος σταματᾷ καὶ προσβλέπει αὐτὸν, ὅστις προσβλέπει καὶ αὐτὸς τὸν ταῦρον, καὶ σείει τὸ κόκκινον ὑφάσμα πρὸ αὐτοῦ. Ὁ ταῦρος χαμηλῶνει τὴν κεφαλὴν, ὁ ξιφοφόρος ῥίπτεται πλαγιόθεν, τὸ τρομερὸν κέρασ τοῦ ταύρου ἐπιψάει τὰ πλευρὰ αὐτοῦ, συγκρούεται πρὸς τὸ κόκκινον ὑφάσμα καὶ κτυπᾷ εἰς τὸ κενόν. Πάταγος χειροκροτημάτων ἐκρήγγυται ἐπὶ ὅλων τῶν βαθυίδων, θεωρείων καὶ στοῶν. Αἱ κυραὶ παρατηροῦσι διὰ τῶν διόπτρων των καὶ κραυγάζουσιν! Ἰδὲ, οὐδ' ὠχρίασε κἄν. Ἡ σιωπὴ ἀποκαθίσταται ἐκ νέου, οὔτε μία λέξις, οὔτε θροῦς ἀκούεται. Ὁ τολμηρὸς ταυρομάχος ἐπισείει ἐπανειλημμένως τὸ ὑφάσμα ἐνώπιον τοῦ ἐκμανοῦς θηρίου, τὸ περᾶ ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν κερᾶτων καὶ περὶ τὸν λαιμὸν, ἀναγκάζει αὐτὸ νὰ ὀπισθοχωρῆ, νὰ προχωρῆ, νὰ στρέφῃται, νὰ πηδᾷ· δεκάκις πολιορκεῖται ὑπ' αὐτοῦ, καὶ δεκάκις δι' ἐλαφροῦς κινήσεως διαφεύγει τὸν θάνατον. Ἀφίνει νὰ πέσῃ τὸ φόβητρον, καὶ τὸ ἐγείρει ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταύρου, τὸν περιπαίζει, τὸν προκαλεῖ, τὸν ὑβρίζει, τὸν καθιστᾷ παίγιον. Αἶφνης σταματᾷ, τίθεται εἰς φύλαξιν, ἀνυψώνει τὸ ξίφος του, καὶ ὑπολογίζει τὸ κτύπημά του. Ὁ ταῦρος τὸν παρατηρεῖ. Μίαν στιγμὴν ἀκόμη, καὶ ἀμφότεροι ταυτοχρόνως θά βίβῃσιν κατ' ἀλλήλων. Εἰς ἐκ τῶν δύο ὀφείλει νὰ ἀποθάνῃ. Πάντων τὰ βλέμματα τρέχουσι μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς ἐκ τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους εἰς τὸ ἄκρον τῶν κερᾶτων, καὶ πάντων αἱ καρδίαι πάλλουσιν ἐξ ἀνυπομονησίας καὶ τρόμου. Αἱ ὄψεις ἀκίνητοισιν, οὐδεμίᾳ ἀκούεται πνοῇ, τὸ ἀμέτρητον πλῆθος τῶν θεκτῶν φαίνεται ἀπολελιθωμένον. . . ἀλλ' ἰδοὺ, ἡ κρίσιμος στιγμή ἐπῆλθεν! Ὁ ταῦρος ὀρμᾷ, ὁ ἄνθρωπος πλήττει. Μία μόνη ὀξεῖα κραυγὴ ἀκολουθουμένη ὑπὸ πατάγου φοβεροῦ χειροκροτημάτων ἐκπέμπεται πανταχόθεν. Τὸ ξίφος, εἰσῆλθε μέχρι τῆς λαβῆς εἰς τὸν τράχηλον τοῦ ταύρου, ὅστις κλονίζεται, καὶ ἀφίνων ἐκ τοῦ στόματος βῆθρον αἵματος πίπτει ὡς κεραυνόπληκτος. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ θόρυβος εἶνε ἀπερίγραπτος, τὸ πλῆθος φαίνεται γενόμενον ἔξω φρονῶν, οἱ πάντες ἐγείρονται ὡς δαιμονισμένοι,

ποιούσι διαφόρους χειρονομίας, ἐκβάλλουσι μεγάλας κραυγάς. Αἱ κυρία σείουσι τὰ μανθλιῶν, κροτοῦσι διὰ τῶν χειρῶν, κινούσι τὰ ριπίδιὰ των. Ἡ μουσικὴ παιανίζει. Ὁ νικητὴς ξιροφόρος προσεγγίζει εἰς τὸ διάφραγμα, καὶ περιέρχεται ὅλην τὴν κονίστραν. Κατὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐκ τῶν στοῶν, ἐκ τῶν θεωρείων, ἐκ τῶν βῆθμιδων οἱ θεαταὶ, ἐξάλλοι ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ, ρίπτουσι αὐτῷ πλήθος σιγάρων, χαρτοφυλακίων, βάρδων, πίων, πᾶν ὅ, τι ὑποπίπτει εἰς τὰς χεῖρας των. Εἰς ὀλίγας στιγμὰς ὁ εὐτυχὴς ταυρομάχος ἔχει τὰς χεῖρας καὶ τοὺς βραχίονας πλήρεις δώρων, καλεῖ παρ' αὐτῷ τοὺς capeadores, ἀναρίπτει τοὺς πύλους εἰς τοὺς θαυμαστάς του, εὐχαριστεῖ, ἀποκρίνεται, ὡς δύναται, εἰς τοὺς ἀπειθυνημένους αὐτῷ χαιρετισμούς καὶ ἐπαίνους, εἰς τὰ ἐγκώμια, ἅπερ τῷ ἀποτείνονται ἐκ μυρίων στομάτων, καὶ τέλος φθάνει εἰς τὸ θεωρεῖον τοῦ βασιλέως. Ὁ βασιλεὺς θέτει τὴν χεῖρα ἐντὸς τοῦ θυλακίου αὐτοῦ, ἐξάγει σιγαροθήκην, πλήρη τραπέζικων γραμματίων, καὶ ρίπτει αὐτὴν εἰς τὸν ταυρομάχον, ὅστις τὴν ἀρπάζει ἐνῶ καταπίπτει, τὸ δὲ πλήθος ἐκρήγνυται πάλιν εἰς χειροκροτήσεις. Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἡ μουσικὴ παίζει τὸ νεκρώσιμον τοῦ ταύρου. Θύρα τις ἀνοίγεται, ἐξ ἧς βλέπει τις εἰσερχομένους καλπάζοντας τέσσαρας ὑπερηφάνους ἡμιόνους κεκοσμημένους διὰ πτερῶν, κροσσῶν καὶ κιτρίων καὶ ἐρυθρῶν ταινιῶν, καὶ ὀδηγουμένους ὑπὸ στρατιᾶς ὑπηρετῶν. Διὰ τῶν ἡμιόνων τούτων ἀποσύρουσιν ἀλληλοδιαδόχως τοὺς νεκροὺς ἵππους καὶ εἶτα τὸν ταῦρον, ὃν ἀποθέτουσιν ἀμέσως ἐπὶ μικρὰς γειτονικῆς πλατείας, ἔνθα σμήνος ἀγιοποιῶν τὸν περιμένουσιν, ὅπως ἐμβάψωσι τοὺς δακτύλους αὐτῶν εἰς τὸ αἶμα τοῦ ταύρου, μεθ' ὃ ἐκδέρεται, κόπτεται καὶ πωλεῖται. Τὸ στάδιον μένει ἐλεύθερον, ἢ σάλπιγξ ἤγει, τὸ τύμπανον κρούει. Ἐτερος ταῦρος ἐξορμᾷ ἐκτὸς τῆς φυλακῆς του, προσβάλλει καὶ αὐτὸς τοὺς λογχοφόρους, διατρύχει τὴν κοιλίαν τῶν ἵππων, προσφέρει τὸν λαυμόν του εἰς τοὺς σημιοφόρους (banderilleros) καὶ φονεύεται ὑφ' ἐνὸς ξιροφόρου (espada) οὕτω κατέρχονται ἐναλλάξ ἄνευ διακοπῆς ἐξ ταύρου.

Πόσαι συγκινήσεις, πόσα ρίγη, πόσοι παλμοὶ σὲ καταλαμβάνουν εἰς τοιοῦτον θέαμα! Ποσάκις ὠχρίξαι αἰφνιδίως! Ἀλλὰ τὸ ρίγος τοῦτο, τὴν ὠχρότητα, σὺ μόνον ὁ ξένος αἰσθάνεσσι· ὁ παῖς, ὁ πλησίον σου εὐρισκόμενος, γελᾷ, ἢ κόρη ἢ εὐπροσθὲν σου καθημένη σιωπᾷ ὑπὸ χαρᾶς, ἢ ἐν τῷ γειτονικῷ θεωρεῖῳ διακείμενος κυρίῳ βεβαιοῖ ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε διεσκέδασε τόσον λαμπρά! Ὅποιοι ἀλαλαγμοί! Ὅποια ἐπιφωνήματα! Πρόπει νὰ εἶναι τις ἐκεῖ, ἵνα λάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ πράγματος. Ἄμα ἐμφανιζόμενος ὁ ταῦρος χαιρετίζεται ὑπὸ χιλιῶδων φωνῶν: *Τί ὄραία κεφαλή! τί ὄφθαλμοί! Ἐκεῖνος θὰ γένῃ αἶμα!* *Anda que vales un tesoro!* (Τῆ ἀληθεία ἀξίζει

θησαυρόν). Τῷ ἀπειθυνοῦσιν ἐρωτικούς λόγους. Ἐάν ἐφόνευεν ἵππον τὸν ὀνομάζουσι *calor* (bueno). Ἰδέτε, λέγουσι, *τί ἔσυρεν ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ ἵππου!*

Λογχοφόρος τις ἀστοχεῖ τοῦ σκοποῦ καὶ πλήττει ἀδέξιως τὸν ταῦρον, ἢ δὲν τολμᾷ νὰ ἀψηφήσῃ αὐτόν. Τότε δὴ τότε τῷ ἐπιδαφιλεύουσι χεῖμαρον ὑβριστικῶν ἐπιθέτων· *Ἄναδρε!* *Ἄπατεῶν!* *Δολοφόρε!* *Ἰπαγε νὰ κρυφθῆς, νὰ γαθῆς, νὰ μὴν ὑπάρχης!* Οἱ πάντες ἐγείρονται καὶ τὸν δακτυλοδεικτοῦσι, τῷ δεικνύουσι τὸν γρόνθον, τῷ ρίπτουσι κατὰ πρόσωπον φλοιούς πορτοκαλλίων καὶ τὰ ἀπομεινάρια τῶν σιγάρων, τὸν ἀπειλοῦσι μὲ τὰς βάρδους των. Ὅταν ὁ ξιροφόρος φονεύσῃ τὸν ταῦρον μὲ τὸ πρῶτον κτύπημα, τότε ἀκούονται λόγοι ὡσεὶ ἐραστῶν παραρρουνῶν, χειρονομία μαινομένων: *Ἐλθέ ἐδῶ, ἄγγελέ μου!* *Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογῇ, Frascuelo!* Τῷ πέμπουσι φιλήματα, τὸν καλοῦν, τῷ προτείνουσι τοὺς βραχίονας ὡς εἰ ἤθελον νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶσιν. Ὅποια ἀφρονία ἐπιθέτων, προσφωνήσεων περιπαθῶν, ἐγκωμίων! Ὅποσον πῦρ! Ὅποια ζωή!

I**

[Ἐπεται τὸ τέλος].

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

3

Κατὰ τοὺς μακροὺς τῆς δουλείας αἰῶνας μεγάλων περιποιήσεων ἀπήλαυον ἐν τῇ ξένῃ οἱ Ἀθηναῖοι· ἤρκει μόνον νὰ εἶπῃ τις ὅτι εἶναι Ἀθηναῖος, ὅπως γίνῃ δεκτὸς ὡς υἱὸς ἐπανακτάμπτων μετὰ μακρὰν ἀποδημίαν. Ἡ αἰτία εἶναι εὐνόητος· τὴν δόξαν, τὴν ἀμύην διεδέχθησαν παντοῖαι συμφοραὶ, καταστροφαὶ, λεηλασίαι, ἐρημώσεις, ἐξανδραποδισμοὶ, καὶ συνεπῶς τὸν θαυμασμὸν διεδέχθη ὁ οἶκος καὶ ἡ συμπάθεια. Εἰς τὸ ν' ἀγαπῶσιν ὅμως τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοσοῦτον συνετέλεσε βεβαίως καὶ ἡ κατὰ τὴν περίοδον τῆς παχυλῆς τῆς Ἑλλάδος ἀμαθείας ἀμύη πολλῶν Ἀθηναίων λογίων¹.

Ἐντούτοις, ἐπειδὴ ὁ Ἕλληνας ἀγαπᾷ τὴν *καλοπέρασιν*, τινὲς ὅπως ἀπολαύωσι περιποιήσεων, προσπεποιῶντο τοὺς Ἀθηναίους, καὶ βεβαίως πολλοὶ ἐκ τῶν ξενιζόντων αὐτοὺς ἠπατήθησαν, ταχέως ὅμως εὐρέθη ἡ λυδία λίθος, καὶ δὴ ἐπενοήθη εἶδος συνθήματος, δι' οὗ ἀνεκλάμπτον τὸν ψευδαθηναῖον. Τοῦτο μοι διηγήθη ὑπεργήρως τις Ἀθηναῖος, ὅστις μοι ἀπηθύβην τὴν συνθηματικὴν ταύτην ἐρώτησιν, εἰς ἣν βεβαίως δὲν ἀπεκρίθην

1. Οἱ οἱ π. γ. ἦσαν οἱ: Ἀκονίτης καὶ Δημήτριος Καλοκονοῦλαι, ἢ Φιλοθέη Βενιζέλου, ὁ Ναθαναὴλ Χόλας, οἱ Ἄγγελος καὶ Δημήτριος Βενιζέλοι, ὁ Ἰωάννης Τρίμης, ὁ Θεόφιλος Κοροδαλλεύς, ὁ Αεονάρδος Φιλαράς, ὁ Δημήτριος Ἀργυροῦ Βεναλδῆς, ὁ Ἰωάννης Βενιζέλος, οἱ Λιθέριος καὶ Δημήτριος Κολέτται, οἱ Ἰωάννης καὶ Στέργιος Πατούσαι, ὁ μετὰ ταῦτα πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἐφραίμ ὁ Β', ὁ Ἄνδρεῆς Γανῆς, ὁ Ἰωάννης Μαρμαροτούρης, ὁ Παναγιώτης Κοδρικῆς καὶ ὁ Δημήτριος Γαλανός.